

INHOUD

<u>I.</u>	<u>SUGGESTIES VOOR EEN AVONDGEBED OP 4 MEI</u>	2
<u>II.</u>	<u>SUGGESTIES VOOR EEN MORGENGEBED OP 5 MEI</u>	4
<u>III.</u>	<u>TEKSTEN BIJ 4 EN 5 MEI 2009</u>	6
1.	Vandaag – een tekst bij het gedenken van de doden	6
2.	Door weg te gaan.....	6
<u>IV.</u>	<u>LIEDSUGGESTIES VOOR 4 EN 5 MEI 2019</u>	7
<u>V.</u>	<u>GEBEDEN BIJ 4 EN 5 MEI</u>	9
1.	Gebed om ontferming	9
2.	Om een stad van vrede	9
3.	Voorbede rond 4 en 5 mei	10
4.	Gebed voor voorganger en kind	11
<u>VI</u>	<u>GEDICHTEN (ook van kinderen)</u>	12

Projectgroep Vieren, Raad van Kerken

Reacties/ vragen/aanvullingen: gertlandman@planet.nl

I. Suggesties voor een avondgebed, voorafgaand aan een stille tocht en/of dodenherdenking (met kranslegging) op 4 mei

In diverse parochies en gemeenten zal, voorafgaand aan een stille tocht en/of dodenherdenking, een korte gebedsbijeenkomst worden gehouden. Onderstaande suggesties gaan uit van een christelijke samenkomst in een kerkgebouw. Voor een meer seculiere bijeenkomst of een multireligieuze viering kunnen elementen uit de onderstaande suggesties worden genomen, afhankelijk van de context en de deelnemers. Zie ook het voorbeeld in het kader

Een alternatief voor een kerkdienst zou een soort inloopavond zijn. Mensen kunnen de kerk in- en uitlopen, een kaars aansteken, gedachten laten gaan over het jaarthema (dat op een scherm te lezen is), luisteren naar gepaste muziek. Een beweeglijker vorm dan een viering, die niet-christelijke mensen meer zal aanspreken.

Suggesties voor een Avondgebed op 4 mei

de paaskaars brandt

muziek

het wordt stil

groet:

V: Vrede zij u allen

A: Vrede in de wereld

of:

V: Genade zij u en vrede van God, onze Vader
en van Jezus Christus, de Heer

bemoediging:

naar Psalm 121: 1,2 en 146: 6-10:

V: Ik sla mijn ogen op naar de bergen
waar komt mijn hulp vandaan?

A: Onze hulp komt van de Levende

V: die hemel en aarde gemaakt heeft

A: die trouw is tot in eeuwigheid

V: die recht doet aan de verdrukten

A: brood geeft aan de hongerigen

V: die de gevangenen bevrijdt

A: en blinden doet zien

V: die de gebogenen opricht

A: een de rechtvaardige liefheeft

V: die de vreemdelingen beschermt

A: wees en weduwe staande houdt

V: De Levende is koning tot in eeuwigheid

A: God van geslacht op geslacht. Halleluja.

woord van welkom

zingen: een vredeslied (zie liedsuggesties)

Psalm 42 en 43 (gelezen of gezongen door koor)

alternatief: Psalm 62, bijv. Liedboek 62a of 62b, 'Mon âme se repose' met Nederlandse zangtekst:

Suggestie voor een symbolische
bloemschikking:

*Maak een puinhoop van stenen,
scherven en prikkeldraad. Steek
hertussen tere witte bloemen.*

Bij God ben ik ge-bor-gen met heel mijn ziel, Hij is mijn rots, mijn heil.

En - kel bij God ver - stilt mijn ziel in vre - de; ik vind rust in Hem. Bij

stilte

tekst: Vandaag – een tekst bij het gedenken van de doden (zie hieronder: III.1)
 of woorden uit het Dagboek van Anne Frank, (bijvoorbeeld) 13 mei 1944

muziek

lezing: Openbaring 7,9-17

zingen: Liedboek 726 'Hoor een heilig koor van stemmen'
 of GvL 605 'Gij die de mens geschapen hebt'

Gebeden (zie hoofdstuk V voor gebedsteksten)

Onze Vader

Oecumenische versie:

Onze Vader in de hemel, laat uw naam geheiligd worden,
 laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden
 op aarde zoals in de hemel.
 Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
 Vergeef ons onze schulden,
 zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
 En breng ons niet in beproeving,
 maar red ons uit de greep van het kwaad.
 Want aan u behoort het koningschap, de macht en de majesteit
 tot in eeuwigheid. Amen.

Liedboek 247 : 1,2,3 'Blijf mij nabij'
 of **256** 'Blijf met uw genade bij ons' (**Taizé**)

Slotwoord:

V: Laten we nu gaan in vrede
 (en ons aansluiten bij de stille tocht)

Allen verlaten in stilte de kerk

Als men aansluit bij een stille tocht en een herdenking met kranslegging, dan kunnen bij de uitgang bloemen worden neergezet. Wie van huis geen bloem(en) heeft meegenomen kan zo toch een bloem meenemen voor de dodenherdenking.

II. Suggesties voor een morgengebed op 5 mei

Suggestie voor een symbolische bloemschikking:

Zie suggestie bij 4 mei. Voor 5 mei: de witte bloemen verwijderen en een bos fluitekruid op lange stelen (in onzichtbaar gemaakte smalle vaasjes) in de puinhoop plaatsen zodat a.h.w. een witte wolk ontstaat. Houdt de stelen lang en goed bij elkaar zodat een optimaal 'zwevend effect' ontstaat. Eventueel meer plukken fluitekruid gebruiken die samen een wolk vormen. Zijn de stelen te kort, dan kan een glazen vaas met hoge, smalle hals gebruikt worden.

de paaskaars brandt

muziek

zingen: Psalm 95 (uit Liedboek of Gezangen voor Liturgie)

of: een morgenlied, bijvoorbeeld: GvL 558 'Wij treden biddend in uw licht'

of Liedboek 212 'Laten wij zingend' of 216 'Dit is een morgen' of 218 'Dank U'

of een ander lied uit de Liedsuggesties, zie IV

openingstekst:

V: Van God is de aarde

A: de wereld en al haar bewoners

V: Zie hoe goed en hoe kostbaar is het

A: als mensen in eendracht samenleven

V: Goedheid en trouw ontmoeten elkaar,

A: gerechtigheid en vrede gaan hand in hand.

V: Als de leerlingen van de Heer zouden zwijgen,

A: zouden de stenen gaan roepen.

V: Heer, open Gij onze lippen,

A: en onze mond zal uw lof verkondigen.

woord van welkom

zingen: GvL 401 'Aanbidt en dankt uw Vader' of een ander lied, zie IV

gebed om ontferming: *bijvoorbeeld gebedstekst V.1*

zingen: gloria

of bij wijze van gloria: Zingt Jubilate voor de Heer *GVL 563 / Liedboek 652*

lezing: Deuteronomium 30, 15-20 'Kies voor het leven'

zingen: *zie IV liedsuggesties* *bijv. Liedboek 843* 'Wat te kiezen, leven, dood'

tekst: Ety Hillesum 'Zondagochtendgebed', uit: *Het verstoorde leven*.

of woorden uit het Dagboek van Anne Frank, (bijvoorbeeld) 13 mei 1944

stilte

zingen: *zie IV liedsuggesties*

gebeden *zie V gebedsteksten*

Onze Vader

Oecumenische versie:

Onze Vader in de hemel, laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden
op aarde zoals in de hemel.

Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap, de macht en de majesteit
tot in eeuwigheid. Amen.

Zingen: een lied op bevrijdingsdag

In verschillende kerken zal men vandaag het volkslied willen zingen, Liedboek 708 / GvL 549.
Zie ook de andere liedsuggesties bij IV

Mogelijke Slottekst: Vandaag (zie hieronder: III.1)

Slotlied: GvL 484 / Tussentijds 216 'Komen ooit voeten gevleugeld'

Zegen

Gezegend je dagen, gezegend je nachten
Gezegend je komen, gezegend je gaan
Gezegend je hart en je hoofd, je handen en je voeten
Gezegend ben je vandaag, morgen en alle dagen van je leven
Gezegend om tot zegen te zijn
Amen

Of de zegen van St. Patrick:

De Eeuwige zij voor je
om je de goede weg te wijzen.

De Eeuwige zij achter je
om je in de armen te sluiten
en je te beschermen tegen gevaar.

De Eeuwige zij onder je
om je op te vangen wanneer je dreigt te vallen.

De Eeuwige zij in je
om je te troosten als je verdriet hebt.

De Eeuwige zij rondom je
als een beschermende muur
wanneer anderen over je heen vallen.

De Eeuwige zij boven je
om je te zegenen.

Zo moge God jullie zegenen,
vandaag, morgen en in eeuwigheid.
Amen.

vertaling Gert Landman

III. Teksten bij 4 en 5 mei

1. Vandaag – een tekst bij het gedenken van de doden

Ik leef vandaag. Gisteren is voorbij, van morgen weet ik niets. Vandaag is de enige dag die telt, nu. Mijn plezier of mijn pijn, mijn haast of mijn rust, ik beleef ze vandaag. Vandaag moet ik kiezen wat ik doe, hoe ik leef.

Laten we denken aan het 'vandaag', die enige dag die telt, van al diegenen die in de terreur van geweld en vernietiging stil zijn blijven staan. Die ervoor gekozen hebben om 'nee' te zeggen tegen het geweld. Die zelf door geweld gestopt zijn, die ene dag. En laten we denken aan al diegenen voor wie die dag toen, nog steeds niet van gisteren is: de slachtoffers in de eerste, twee, derde generatie.

Vandaag denken we aan dat laatste 'vandaag' van hen. Ze zijn nu aan ons zicht onttrokken. Of zien we hen toch ook nog steeds voorbij komen, steeds opnieuw, in al die mensen voor wie vandaag alles op het spel staat? Zijn deze dagen van herdenken en bevrijden dan de uitdaging aan ons, om die voorbije jaren altijd opnieuw een plek te geven?

Ik leef vandaag. En in mijn dagen nu leeft het vandaag van wie vooraf gingen mee. Mijn leven is hun toekomst. Mijn morgen is het vandaag van anderen.

Ik leef vandaag. Gisteren is voorbij, van morgen weet ik niets. Vandaag is de enige dag die telt, nu. Mijn plezier of mijn pijn, mijn haast of mijn rust, ik beleef ze vandaag. Vandaag moet ik kiezen wat ik doe, hoe ik leef. Gericht op de dag van morgen. Het vandaag van mij, het vandaag van de ander.

Roel Bosch

2. Door weg te gaan...

Door weg te gaan is hij pas echt gebleven.
Haar woorden spreken nog nu ons de stem ontviel.
Zijn daden gingen op in onze toekomst,
haar hele zijn klinkt in ons leven door.

Nu rijst de vraag aan ons:
waar vaart ons leven heen?
Geven wij zicht op open hemel, op een toekomst
waar leven, lieven, loven alle ruimte heeft?
Waar mensen kunnen zijn, elk mens uniek,
aanvaard, gerespecteerd als kind, als broer, als zus?
En waar ik zelf alleen maar zó aan leven toekom?

Roel Bosch

Roel Bosch is predikant in Zeist

IV. Liedsuggesties voor 4 en 5 mei 2019

Bij het thema 'In vrijheid kiezen'

Het lied 'In vrijheid' van Thé Lau

Uit: Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk (2013):

- 91a Wie in de schaduw Gods mag wonen
- 95 Steek nu voor God de loftrumpet, Hem die ons in de vrijheid zet
- 124 Laat Israël nu zeggen (v. 4: Die voor de vrijheid waakt)
- 311 Wij kiezen voor de vrijheid (Tien Woorden)
- 611 Wij zullen leven, God zij dank (v. 2: in vrijheid ...)
- 664 Naam van Jezus, nu verheven (v. 2: Leid ons in ... vrijheid)
- 697 Kom Schepper Geest (v. 4: vrijheid die verbindt)
- 709 Nooit lichter ving de lente aan (v. 4 en 5 over vrijheid)
- 714 Dat ik recht kan staan, dat ik vrij kan gaan
- 843 Wat te kiezen, leven, dood
- 946 Als vrijheid was wat vrijheid lijkt
- 989-1007 Liederen van gerechtigheid
- 1008-1016 Liederen van vrede

Uit: Gezangen voor Liturgie

- GvL 213 – God, keer U tot ons (bijv. als kyrie)
- GvL 216 – Bidden wij tot de levende God (bijv. als kyrie)
- GvL 428 – De wijze woorden en het groot vertoon
- GvL 484 – Komen ooit voeten gevleugeld mij melden de vrede
- GvL 504 – Niet tot de dienst der wraak
- GvL 553 – Het lied tegen de derde wereldoorlog
- GvL 608 – Gij hebt, o God, dit broze bestaan gewild
- GvL 649 – Werktuig van vrede

Uit: Eva's lied

- Eva's lied* 40 – Lied van dromen en vergezichten
- Eva's lied* 41 – Vredeslied
- Eva's lied* 42 – Vrijheid

Uit de Taizébundel

- Bij God ben ik geborgen *Bijlagen: NL zangtekst, in Word en PP (voor de beamer)*
- Da pacem cordium *NL zangtekst: Geef vrede in ons hart, geef vre—de.*
- Da pacem ... in diebus nostris (canon) Geef vrede, Heer, in onze dagen
- Dona la pace Signore *Geef toch uw vrede, o Here, aan wie vertrouwen op U.
Geef ons, geef ons uw vrede, o Here, geef ons uw vrede.*
- Dona nobis pacem cordium *NL zangtekst: Geef ons, Heer, uw vrede in het hart.*
- Senor, que florezca tu justicia *NL zangtekst:
O God, laat gerechtigheid hier bloeien, en uw vrede alles doordrenken,
O God, laat gerechtigheid hier bloeien, en ons leven zal vervuld zijn van U.*

Mijn ziel, kom op adem (Retourne mon âme):

Bijlagen: NL zangtekst, in Word en PP (voor de beamer)

Mijn ziel, kom op adem

canon à 2 uit Taizé

The musical score is written on three staves in 4/4 time with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The first staff begins with a treble clef and a 4/4 time signature. It contains two measures: the first measure is marked with a '1' above it and contains a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4; the second measure is marked with a '2' above it and contains a quarter note C5, a quarter note B4, and a quarter note A4. The second staff continues the melody with a quarter note G4, a quarter note F4, a quarter note E4, a quarter note D4, a quarter note C4, a quarter note B3, a quarter note A3, and a quarter note G3. The third staff continues with a quarter note F3, a quarter note E3, a quarter note D3, a quarter note C3, a quarter note B2, a quarter note A2, a quarter note G2, and a quarter note F2. The lyrics are: 'Mijn ziel, kom op a-dem, kom tot rust, want on-ze God heeft je be - vrijd, je los-ge - maakt uit ban-den van de dood, en al - le tra - nen van on - ze o-gen af-ge-wist.'

Retourne, mon âme, à ton repos (Psalm 116,7-8 en Openb. 21,4)

*Begeleiding van deze canon: zie andere bijlage in Word
En om te beamen: zie bijlage in PowerPoint*

V. Gebeden bij 4 en 5 mei

1. **Gebed om ontferming**

Vandaag is de dag
dat wij denken aan de vele, vele mensen
die wij niet mogen vergeten.
Zij hebben zich ingezet voor de vrijheid,
hebben joden, zigeuners en anderen
beschermd, eten en onderdak gegeven.
Ze hebben hun eigen leven gewaagd
en zijn omgekomen, doodgeschoten,
voorgoed onvindbaar, nooit meer gezien...

(korte stilte)

Wij denken aan de vele mensen,
die zich gegeven hebben voor onze vrijheid.
Wij danken hen omdat wij vrij zijn,
niet bang hoeven te zijn,
kunnen zeggen wat we willen,
mogen danken en zingen.

(korte stilte)

Vandaag is de dag
dat we stilstaan
bij de lange tocht
door de woestijn van het leven,
de tijd van onderdrukking,
het werk zonder vreugde,
de dagen zonder eten
de uren vol angst,
het verdriet en alle leed.
Heer, ontferm U over ons.

(naar een gebed van Harrie Wouters, 1995)

2. **Om een stad van vrede**

God, wij bidden voor Jeruzalem,
voor het land daar omheen
en de mensen die er wonen.
voor Israël, uw volk,
voor de Palestijnen, uw mensen,
voor allen die Jeruzalem hoger hebben
dan elke andere wereldstad,
Joden, christenen, moslims -
wij smeken U om wijsheid
voor wie daar richten en regeren
en om de wil tot vrede
voor wie elkaar ten dode toe bestrijden -
daarom roepen wij:
geef vrede, Heer, geef vrede.

God, wij bidden voor al uw mensen
wier leven zo gedeukt en gehavend is
dat alleen een nieuw Jeruzalem,
een nieuwe hemel en een nieuwe aarde,
hun uitzicht bieden kan:

dat ze nu en hier medemensen zullen vinden,
luisterende oren en helpende handen,
die hun bestaan dragelijk maken,
dat wij zelf het hart hebben
om onze oren te openen
en onze handen uit te steken -
in de naam van Hem
die onze vrede wordt genoemd.
Daarom roepen wij:
geef vrede, Heer, geef vrede.

(Uit: *Gebeden Dienstboek - een proeve Schrift Maaltijd Gebed, 800v, zie www.dienstboek.nl)*

3. Voorbede rond 4 en 5 mei

God van vrede en van vrijheid,
nu wij in deze dagen
dat gelukkige moment kunnen vieren
waarop de tirannie verdreven werd
en wij weer vrijuit konden ademen,
gedenken wij voor uw aangezicht
de ontelbare slachtoffers
van die genadeloze oorlog,
de miljoenen joden
die aan de waanzin opgeofferd werden,
de tallozen die afgeslacht werden
aan beide kanten,
allen die voorgoed gewond zijn geraakt
door pijnlijke herinneringen,
door het verlies van wie hun lief waren,
door de gruwelijke beelden
van vernietiging en ondergang,
en wij roepen tot U:
Heer, ontferm U.

Ook gedenken wij voor U, God,
allen die opgeofferd werden
aan menselijke machtswaan en eerezucht.
aan zinloos geweld,
aan moord en martelingen,
aan verdrukking en vervolging,
in al die jaren na de oorlog,
die tot onze beschaming
geen tijd van vrede werden,
en wij roepen tot U:
Heer, ontferm U.

Wij gedenken vandaag
uw volk Israël, o God,
wonend in het land dat hun gegeven is
of verstrooid levend over deze wereld:
wil aan dit volk vergoeden
wat mensen het hebben aangedaan.
eeuw in, eeuw uit;
bemoedig en beziel degenen
die werken aan een samenleven
in gerechtigheid en in vrede
in en om uw stad Jeruzalem.
zo roepen wij tot U:
Heer, ontferm U.

Wij gedenken voor U, o God,
alle volken die vandaag leven
op de schroeiplekken van de aarde
en allen die daar het slachtoffer van zijn,
dodelijk of levenslang,
de kinderen, de vrouwen, de mannen,
zeggen alle inspanningen
om de ellende te keren
en vrede te stichten,
houd de weerstand levend
tegen de macht van tirannen
en het geweld van wapens,
zo roepen wij tot U:
Heer, ontferm U.

God van vrede en vrijheid,
maak ons vrij van het geloof
in het recht van de sterksten
en het gelijk van de rijksten,
maak ons vrij om U te dienen,
elkaar op te bouwen,
en onvermoeibaar te zoeken
naar wegen van recht en vrede
en zorg voor uw schepping,
maak ons vrij om ruimte te maken
voor de verdrukten en verjaagden
die hier hun toevlucht zoeken,
zodat er tekenen zijn van uw Rijk
op het slagveld van deze wereld,
door Jezus Christus onze Heer.
Amen.

(Uit: Gebeden Dienstboek - een proeve Schrift Maaltijd Gebed, 802-804 Uitg. Boekencentrum 1998)

4. Gebed

Voorganger:

Overal op deze wereld zijn er mensen
die elkaar met alle geweld naar het leven staan,
die niet tevreden kunnen zijn.

Uw vrede is soms ver te zoeken, Heer.

In vrede samenleven is soms zo moeilijk.

Bidden wij voor allen die kiezen voor vrede
en die proberen niet haatdragend te zijn

Wij bidden U :

Allen: Geef ons kracht om met hart en ziel te kiezen voor uw vrede

Kind:

Overal op deze wereld zijn er kinderen
die verdriet hebben, die bang zijn of die pijn hebben.

Kinderen die niet meetellen.

Kinderen die geen vader of moeder meer hebben.

Kinderen die leven in landen waar oorlog is.

Bidden wij voor de mensen
die er voor kiezen om voor kinderen te zorgen
die dat nodig hebben.

Wij bidden U:

Allen: Geef ons kracht om met hart en ziel te kiezen voor uw vrede

(tekst beschikbaar gesteld door Anneke van Wijngaarden)

VI. Gedichten

Er zijn vele gedichten over verzet en vrijheid. Hieronder geven we de titels van een aantal dichtbundels. Ook elders op deze website zijn gedichten te vinden:

http://www.4en5mei.nl/herdenken/activiteit_organiseren/gedichten_voor_4_mei

Beknopt overzicht dichtbundels

De meeste van de hieronder genoemde dichtbundels zijn niet meer in de reguliere boekhandel te koop. Soms nog wel bij De Slegte of antiquariaten. Vaak kun je ze nog opvragen bij de bibliotheek. Hieronder staan alleen bloemlezingen vermeld.

- *Woorden tegen vernietiging. Europese poëzie uit de Tweede Wereldoorlog.*
samensteller: Bertus van Dijk
Amsterdam, Van Gennep, 1980
- *Poëzie als wapen*
gedichten rond oorlog en verzet
samensteller: J. de Gier
Den Haag, Boekencentrum bv. 1990
- *V in versvorm*
gedichten over bezetting en verzet
samensteller: Anthonie Donker
Amsterdam, Sijthoffs'
Uitgeversmaatschappij bv. 1988
- *Uitverkoren, verhalen en gedichten over vervolgte mensen.*
Gekozen voor de jeugd door Beccy de Vries
Amsterdam, Em. Querido's Uitgeverijen BV 1979
- *Gedichten tegen de oorlog*
samensteller: Wim Ramaker
Kampen, uitgeversmaatschappij J.H. Kok, 12977
- *Dichter bij Anne - dichters geïnspireerd door Anne Frank*
samensteller: Henk van Zuiden.
Den Haag. Leopold 1985
- *Westerbork for ever*
een bundel joodse poëzie
Assen, Iwema, 1987
- *Vijfendertig tranen*
Ida Vos.
Den Haag, Nijgh en Van Ditmar, 1983
- *Ravensbrück, geen eind maar een beginpunt*
Den Bosch, Koöperatieve Uitgeverij SoMA, 1985.
- *Het geluid van Vrede*
T. Olthuis
Amsterdam, Ploegsma, 1992
- *Die dag in mei vergeet ik niet*
samenstelling: Hans Warren
- *Oorlog:*
samenstelling: Jacob de Gier
- *Poëzie als wapen*
samenstelling: Cyrille Offermans

4 mei

Waar eens de bommen vielen
staan wij nu op het plein.
Toen was er oorlog in het land,
mijn opa was nog klein.

De mensen hadden hanger.
De stad stond toen in brand.
De oude stad is er nu niet meer.
Ik pak gauw vaders hand.

Waar vroeger opa's huis stond,
staan hoge flatgebouwen.
We staan hier bij een heel groot beeld
van mannen en van vrouwen.

Zij zijn de oorlog ingegaan
en nooit meer teruggekomen.
Je denkt alleen: 'Ik hoop dat mij
dat nooit zal overkomen'.

Er komen steeds meer mensen bij.
Het is nu kwart voor acht.
Ze spelen droevige muziek.
De mensen praten zacht.

De kerkklok luidt
En mensen in een lange rij
Met bloemen en met kransen
Lopen ons stil voorbij.

Het is acht uur.
De straatlantaarns gaan aan.
Er wordt op een trompet gespeeld
We blijven doodstil staan.

Het is nu twee minuten stil.
De vogels zijn te horen
en 't klapperen van de vlag halfstok
vanaf de hoge toren.

Ik denk aan oorlogen ver weg
Aan pesten en zo meer.
Een man moet heel erg huilen.
Opeens roept hij: 'Nooit weer!'

(eerder verschenen in Trefwoord, Anneke van Wijngaarden)

Gedichten gemaakt door kinderen

(verzameld door Anneke van Wijngaarden)

Leven zonder angst

Ik ben nog in leven,
daarom heb ik dit geschreven
Ik heb de oorlog niet meegemaakt
maar het is wel iets dat me raakt
Soms zie ik een film met al dat geschiet
dan denk ik: nou liever niet.
Ik leef in een vrij land
en de mensen hebben met elkaar een goede band.
De andere landen hebben het niet zo goed
Er vallen doden met heel veel bloed.
Kinderen die heel hard huilen
en hun lippen pruilen
Kinderen die huilen van angst
en denken: ik zit hier al het langst
in die stomme oorlog
dat vind ik. U ook toch?
Er zijn mensen die oorlog veroorzaken,
maar die mensen hebben geen smaken.

Charlotte Breeman (12 jaar)

Vrij

Wat is leven zonder vrijheid?
Wat is leven zonder blijheid?
Zonder vrijheid heb je geen leven.
en kan je geen leuke dingen beleven..
En wat is een leven zonder zekerheid?
Wat is een leven zonder gerechtigheid?
We hebben onze plichten en rechten,
dus hou op met vechten!

Ayse Korhmaz (13 jaar) en Menduja Ata (13 jaar)

Vrijheid

In een land met oorlog
kan je niet leven.
In een huis met angst
is er geen vrede.
In een land met oorlog, angst,
bloed en dood heb je geen vrijheid.
Je moet maar wachten, wachten
op wat er zal komen.
Vluchten heeft geen zin.
Het verleden blijft je achtervolgen.
Daar in dat land zonder Vrijheid
kan je niet leven.
Je hebt geen toekomst helemaal niets
alleen een kale lege vlakte.

Zahra